

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації,
кандидата ветеринарних наук **Гончарова Сергія Леонідовича**
на тему: «**Гельмінтози промислових риб природних водойм півдня України**
(епізоотологія та паразито-хазяїнні відносини)»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора ветеринарних наук
з наукової спеціальності 16.00.11 «Паразитологія»

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 3 від 26 жовтня 2022 року) рецензенти, а саме:

– **Прус Михайло Петрович**, професор кафедри фармакології, паразитології та тропічної ветеринарії, доктор ветеринарних наук, професор;

– **Карповський Валентин Іванович**, професор кафедри біохімії та фізіології тварин імені академіка М. Ф. Гулого, доктор ветеринарних наук, професор;

– **Ушкалов Валерій Олександрович**, професор кафедри епізоотології, мікробіології і вірусології, доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН.

розглянувши докторську дисертацію Гончарова Сергія Леонідовича на тему: «Гельмінтози промислових риб природних водойм півдня України (епізоотологія та паразито-хазяїнні відносини)» (тему дисертації затверджено (протокол № 3 від 26 жовтня 2022 року) рішенням Вченої ради Національного університету біоресурсів і природокористування України), наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару наукової ради Науково-дослідного інституту здоров'я тварин факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України від 26 грудня 2022 року (протокол № 10), ухвалили:

1. Актуальність теми дослідження. Дисертацію присвячено вивченню питань поширення та особливостей епізоотології деяких гельмінтозів, а саме криптокотильозу і еустронгілідозу промислових риб в акваторіях Дніпро-Бузького лиману та Чорного моря. Визначено особливості епізоотології за криптокотильозу бичків та еустронгілідозу хижих риб і тарані. Досліджено сезонну та вікову динаміки за криптокотильозу; визначено розподілення та локалізацію личинок паразитів родин Heterophyidae та Diostophymatidae у тілі бичкових і хижих риб. Значна актуальність даного питання зумовлена тим, що ці захворювання є класичними зоонозами та представляють загрозу здоров'ю та життю людини. Вивчення зазначених питань дозволить також поглибити знання у частині питань паразито-хазяїнної взаємодії.

Наукова та господарська важливість цієї проблеми зумовлює актуальність досліджень, які вивчалися здобувачем С. Л. Гончаровим.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт кафедри фармакології, паразитології та тропічної ветеринарії Національного університету біоресурсів і природокористування України за ініціативною темою «Діагностика та заходи боротьби з інвазійними хворобами тварин» (номер державної реєстрації 0112U00257431, 2012–2022 рр.).

3. Особистий внесок здобувача в одержанні наукових результатів полягає в аналізі наукової літератури; розроблені етапів наукових досліджень, формулюванні мети та завдань

дослідження; проведенні наукових досліджень; статистичній обробці цифрових результатів та їх аналізі; написанні дисертації, формулюванні висновків, пропозицій виробництву: узагальнення результатів власних досліджень, формулювання висновків і пропозицій виробництву. Здобувачем особисто організовано наукові дослідження, проведено дослідження, аналіз та узагальнення їх результатів, сформульовано висновки та пропозиції виробництву. Зокрема, для експериментального зараження та наступного вивчення патогенного впливу паразитів на організм хазяїна, здобувачем інвазовано 95 нелінійних лабораторних щурів і 20 каченят пекінської породи. Проведено серію хірургічних втручань на лабораторних тваринах для визначення фізіологічних факторів, які впливають на виживаність трематод в організмі неспецифічного хазяїна. Зібрано колекцію мікрофотографій та постійних гельмінтологічних препаратів досліджуваних ларвальних трематод і нематод, а також інших паразитів, у складі мікстинвазій бичкових та хижих промислових риб природних водойм півдня України. Здійснено ряд гістологічних досліджень біологічного матеріалу від інвазованих лабораторних щурів з метою оцінки глибини патологічного процесу за деяких гельмінтозів. Проведено серію досліджень морфологічних та біохімічних показників крові промислових риб, що були заражені збудниками криптокотильозу та еустронгілідозу (всього дослідив 300 зразків крові риб). Для вивчення впливу біотичних та абіотичних факторів на функціонування стаціонарних вогнищ інвазій у природних водоймах півдня України проведено ряд гідрохімічних досліджень.

4. Ступінь використання у дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувача та відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності. У докторській дисертації кандидата ветеринарних наук С. Л. Гончарова відсутні матеріали його кандидатської дисертації. Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування. Таким чином, у дисертаційному дослідженні С. Л. Гончарова відсутні порушення академічної доброчесності.

5. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації. Наукові положення та висновки дисертації є експериментально та науково обґрунтованими, достовірними, аргументованими та статистично обробленими з використанням програми Microsoft Excel.

6. Наукова новизна одержаних результатів дослідження. Отримано нові дані щодо поширення криптокотильозу серед бичкових риб родини Gobiidae природних водойм півдня України. Вперше досліджено поширення еустронгілідозу промислових риб (окуня, щуки, судака і тарані) в акваторії Дніпро-Бузького лиману та Чорного моря, що територіально розташовані у межах Херсонської, Миколаївської та Одеської областей.

Вперше зареєстровано трематод *Cryptocotyle jejuna* у бичкових риб. Встановлено, що за криптокотильозу бичкових риб екстенсивність інвазії становить $31,4 \pm 0,44$ %, інтенсивність інвазії – 9–211 метацеркаріїв; за еустронгілідозу хижих риб (окуня, щуки і судака) екстенсивність інвазії становить $72,4 \pm 0,38$ %, інтенсивність інвазії – 1–14 личинок; за еустронгілідозу тарані екстенсивність інвазії становить $17,04 \pm 0,47$ %, інтенсивність інвазії – 1–3 личинок паразита.

Визначено епізоотологічні дані за криптокотильозу і еустронгілідозу промислових риб. Встановлено, що ступінь екстенсивності інвазії та індексу рясноті залежать від віку риб. З'ясовано особливості сезонного зараження бичкових і хижих риб, а також тарані.

Вперше досліджено розподілення метацеркаріїв та личинок паразитів родин Heterophyidae і Dioctophymatidae в тілі промислових риб. Проаналізовано способи введення рідин та личинок паразитів за експериментального зараження лабораторних щурів. На основі отриманих узагальнень розроблено ротошпунковий зонд (патент на корисну модель № 139676). Запропоновано спосіб підвищення виживаності личинок *Eustrongylides excisus* за експериментального зараження лабораторних щурів (патент на корисну модель

№ 139675). Встановлено, що підвищення виживаності личинок паразитів в організмі неспецифічних хазяїв – лабораторних щурів, залежить від рівня рН шлункового вмісту.

Визначено клінічні, патолого-анатомічні та гістологічні зміни в організмі експериментально заражених пекінських каченят та лабораторних щурів личинками збудників криптокотильозу і еустронгілідозу, як наслідок їх патогенного впливу. Встановлено морфологічні і біохімічні зміни у крові інвазованих промислових риб, як результат паразито-хазяїнної взаємодії.

Виявлено мікстінвазії бичкових риб в асоціації з іншими паразитами, зокрема *Cryptocotyle concava*, *Cryptocotyle jejuna*, *Asymphylogora pontica*, *Stephanostomum bicoronatum*, *Cucullanellus minutus*, *Eustrongylides excisus*, *Raphidascaris* sp., *Contracaecum* sp., *Ligula pavlovski*, *Telosentis exiguus*, *Ergasilus nanus*.

Встановлено, що змішані інвазії хижих риб представлено такими паразитами: *Diplostomum spathaceum*, *D. chromatophorum*, *Paracoenogonimus ovatus*, *Posthodiplostomum cuticola*, *Eustrongylides excisus*, *Raphidascaris acus*, *Dactylogirus alatus*, *D. vastator*, *Diplozoon paradoxum*, *Triaenophorus nodulosus*, *Valipora campylancristota*, *Argulus foliaceus*, *Ergasilus sieboldi*, *Pseudoechinorhynchus borealis*.

Проаналізовано й вивчено біотичні та абіотичні фактори, що впливають на стан гельмінтофауни акваторії Дніпро-Бузького лиману та Чорного моря. Зокрема, досліджено вплив антропогенного навантаження на стан гідрохімічного режиму у досліджуваних водоймах. Відзначено роль колоній рибоїдних птахів у формуванні та функціонуванні стаціонарних вогнищ інвазії у природних водоймах півдня України.

7. Практичне значення одержаних результатів дослідження. Отримані результати наукових досліджень дозволили встановити поширення, епізоотологічні дані, механізми розподілення личинок паразитів, особливості патологічного впливу паразитів на організм хазяїна, як елементу паразито-хазяїнних відносин, а також роль факторів «живої» та «неживої» природи на поширення збудників еустронгілідозу і криптокотильозу промислових риб Дніпро-Бузького лиману та Чорного моря. Отримані наукові дані можуть бути використані на виробництві при розробленні та впровадженні науково обґрунтованих діагностичних та профілактичних заходів за криптокотильозу і еустронгілідозу промислових риб у природних водоймах півдня України.

8. Обізнаність здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою. Здобувачем у процесі написання дисертації опрацьовано 629 джерел літератури (у тому числі 419 латиницею) інших вчених, а саме В. Корнюшина, Ю. Квача, О. Мошу, М. Spalding, J. Lichtenfels, R. Cole та ін. За обраною тематикою С. Л. Гончаров має достатню обізнаність з результатами наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених.

9. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях. Основні положення дисертації опубліковано у 42 наукових працях, з яких 21 стаття у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 6 статей у періодичних виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України, та/або наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. 3 патенти України на корисні моделі, 2 методичні рекомендації, 10 тез наукових доповідей.

**Статті у періодичних виданнях,
включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України,
та/або наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних
Web of Science Core Collection та/або Scopus**

1. **Goncharov S. L., Soroka N. M., Pryima O. B., Dubovy A. I.** Distribution of Trematodes *Cryptocotyle* (Trematoda, Heterophyidae) in Fish of the Family Gobiidae in Estuary Waters and the Black Sea in Southern Ukraine. *Vestnik Zoologii*. 2017. Vol. 51 (5). P. 393–400. (Здобувачем проведено дослідження щодо визначення інтенсивності та екстенсивності

інвазії за криптокотильозу риб в різних локаціях досліджуваних акваторій, підготовлено статтю до друку).

2. **Goncharov S. L.**, Soroka N. M., Pashkevich I. Y, Dubovyi A. O., Bondar A. O. Infection of Predatory Fish with Larvae of *Eustrongylides excisus* (Nematoda, Dioctophymatidae) in the Delta of the Dnipro River and the Dnipro-Buh Estuary in Southern Ukraine. Vestnik Zoologii. 2018. Vol. 52 (2) P. 137–144. (Здобувачем проведено дослідження щодо визначення інтенсивності та екстенсивності інвазії за еустронгілідозу риб в різних локаціях досліджуваних акваторій, підготовлено статтю до друку).

3. **Honcharov S. L.**, Soroka N. M., Halat M. V., Zhurenko O. V. Dubovyi A. I., Dzhmil V. I. Eustrongylides (Nematoda: Dioctophymatidae): Epizootology and special characteristics of the development biology. Helminthologia. 2022. Vol. 59 (2). P. 127–142. (Здобувачем здійснено порівняння результатів досліджень життєвого циклу та біології розвитку збудника еустронгілідозу з даними інших учених).

4. **Honcharov S. L.**, Soroka N. M., Halat M. V., Dubovyi A. I., Zhurenko V. V., Halushko I. A. Distribution of the nematode of the genus *Eustrongylides* (Nematoda: Dioctophymatidae) in world. Regulatory Mechanisms in Biosystems. 2022. Vol. 30 (1). P. 73–79. (Здобувачем здійснено аналіз наукових джерел літератури щодо поширення збудника еустронгілідозу прісноводних риб).

5. **Honcharov S. L.**, Kupriianova O. M., Soroka N. M., Halat M. V., Dubovyi A. I., Zhurenko O. V. The experimental invasion of rats with the *Eustrongylides excisus* larvae (Nematoda: Dioctophymatidae) in case of the acute course of the disease. Regulatory Mechanisms in Biosystems. 2022. Vol. 13 (2). P. 99–104. (Здобувачем проведено серію гістологічних досліджень тканин лабораторних щурів за експериментального еустронгілідозу, підготовлено статтю до друку).

6. **Honcharov S. L.**, Soroka N. M., Halat M. V., Dubovyi A. I. Cryptocotyle Lühe, 1899 (Trematoda: Heterophyidae): epizootology and special characteristics of the development biology. Agricultural Science and Practice. 2022. Vol. 9. № 1. P. 49–73. (Здобувачем здійснено аналіз новітніх наукових даних щодо поширення та біології розвитку збудника криптокотильозу, порівнюючи з даними власних досліджень).

Статті у наукових виданнях,

включених до Переліку наукових фахових видань України

7. **Гончаров С. Л.**, Сорока Н. М., Мазур Т. В. Поширення трематоди родини Heterophyidae у бичкових риб (Gobiidae) в лиманних водах та акваторії Чорного моря. Український часопис ветеринарних наук. 2017. № 265. С. 66–75. (Здобувачем проведено вивчення поширення криптокотильозної інвазії, підготовлено статтю до друку).

8. **Гончаров С. Л.**, Сорока Н. М., Дубовий А. І. Сезонна динаміка зараження хижих видів риб нематодами *Eustrongylides excisus* (Nematoda: Dioctophymatidae) у Дніпро-Бузькому лимані та дельті Дніпр. Біологія тварин. 2017. Т. 19. № 4. С. 16–23. (Здобувачем проведено дослідження сезонної динаміки збудника еустронгілідозу, підготовлено статтю до друку).

9. Гончаров С. Л. Вікова динаміка зараження хижих видів риб личинками нематод *Eustrongylides excisus* у Дніпро-Бузькому лимані та дельті Дніпра. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2017. № 3. С. 110–115.

10. Гончаров С. Л. Розподілення личинок нематоди *Eustrongylides excisus* Jägerskiöld, 1909 (Nematoda: Dioctophymatidae) у тілі риб хижих видів. Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК. 2017. Т. 5. № 3. С. 5–9. URL: <https://bulletin-biosafety.com/index.php/journal/article/view/150/162>

11. Гончаров С. Л. Патологоанатомічні зміни за експериментального криптокотильозу каченят. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. 2017. Вип. 35. Ч. 2. Т. 2. Ветеринарні науки. С. 31–33.

12. Гончаров С. Л. Експериментальне зараження каченят метацеркаріями трематод *Cryptocotyle Lühe, 1899* (Trematoda: Heterophyidae). Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. 2017. Т. 19. № 78. С. 112–117.

13. Гончаров С. Л. Морфологічні зміни крові риб родини Gobiidae за криптокотильозу. Український часопис ветеринарних наук. 2018. Т. 9. № 1. С. 12–19.

14. Гончаров С. Л. Експериментальне зараження лабораторних щурів личинками нематоди *Eustrongylides excisus* (Nematoda: Dioctophymatidae). Український часопис ветеринарних наук. 2019. Т. 10. № 3. С. 2–34.
15. Гончаров С. Л. Сезонна динаміка інвазованості трематодами *Cryptokotyle Lühe*, 1899 (Trematoda: Heterophyidae) риб родини Gobiidae в лиманних водах та акваторії Чорного моря півдня України. Біологія тварин. 2019. Т. 21. № 3. С. 2–27.
16. Гончаров С. Л. Асоціація еустронгілідозу з іншими паразитарними інвазіями хижих риб природних півдня України. Біологія тварин. 2019. Т. 21. № 4. С. 22–30.
17. Гончаров С. Л. Вплив деяких біотичних та абіотичних чинників на стан паразитофауни гідробіонтів природних водойм Півдня України. Науковий вісник ветеринарної медицини. 2019. № 2. С. 60–70.
18. Гончаров С. Л. Вікова динаміка зараження риб родини Gobiidae трематодами *Cryptokotyle Lühe*, 1899 (Trematoda: Heterophyidae) в лиманних водах та акваторії Чорного моря півдня України. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2019. № 3. С. 207–214.
19. Гончаров С. Л. Порушення біохімічного гомеостазу крові бичкових риб за ураження метацеркаріями родини Heterophyidae. Аграрний вісник Причорномор'я. 2019. Ветеринарні науки. Вип. 93. С. 172–181.
20. Гончаров С. Л. Деякі біохімічні показники сироватки крові хижих риб за еустронгілідозу. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2019. № 2. С. 140–147.
21. Гончаров С. Л. Морфологічні зміни крові хижих видів риб за еустронгілідозу. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки. 2019. Т. 21. № 93. С. 15–20.
22. Гончаров С. Л. Асоціація криптокотильозу з іншими паразитарними інвазіями бичкових риб природних водойм півдня України. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки. 2019. Т. 21. № 96. С. 101–107.
23. Гончаров С. Л. Розподілення метацеркаріїв *Cryptokotyle Lühe*, 1899 (Trematoda: Heterophyidae) у тілі риб родини Gobiidae. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки. 2019. Т. 21. № 95. С. 9–14.
24. Гончаров С. Л. Результати експериментального інвазування лабораторних щурів личинками нематоди *Eustrongylides excisus* (Nematoda: Dioctophymatidae), відібраних від тарані (*Rutilus rutilus*, Linnaeus 1758). Український часопис ветеринарних наук. 2020. Т. 11. № 1. С. 97–111.
25. Honcharov S. L. Pathological anatomic changes among laboratory rats in case of experimental infection with the larvae of the nematode *Eustrongylides excisus* (Nematoda: Dioctophymatidae). Біологія тварин. 2020. Т. 22. № 1. С. 30–37.
26. Гончаров С. Л. Взаємодія в паразито-хазяїнних відносинах на прикладі криптокотильозу риб родини Gobiidae в лиманних водах та акваторії Чорного моря півдня України. Theoretical and Applied Veterinary Medicine. 2020. Т. 8. № 1. С. 3–8.
27. Гончаров С. Л. Поширення нематоди *Eustrongylides excisus* Jägerskiöld, 1909 – larvae (Nematoda: Dioctophymatidae) серед тарані (*Rutilus rutilus*, Linnaeus 1758) у Дніпро-Бузькому лимані півдня України. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки. 2020. Т. 22. № 97. С. 31–38.

Патенти України на корисні моделі

28. **Гончаров С. Л.**, Сорока Н. М., Мазуркевич А. Й. Спосіб підвищення виживаності личинок нематод *Eustrongylides excisus* при експериментальному інвазуванні лабораторних щурів: патент на корисну модель 139675 Україна МПК (2020.01), G09B 23/28 (2006.01), A61D 99/00; заявлено 05.07.2019; опубліковано 10.01.2020; Бюлетень № 1. (Здобувачем розроблено схему обробки лабораторних тварин з метою підвищення діагностичної ефективності лабораторних випробувань за еустронгілідозу).

29. **Гончаров С. Л.**, Сорока Н. М., Мазуркевич А. Й. Спосіб зараження лабораторних щурів личинками нематоди *Eustrongylides excisus* при експериментальному інвазуванні:

патент на корисну модель 139676 Україна МПК (2020.01), G09B 23/28 (2006.01), A61M 25/00, A61D 99/00; заявлено 05.07.2019; опубліковано 10.01.2020; Бюлетень № 1. (Здобувачем запропоновано ротошлунковий зонд авторської конструкції для спрощення діагностики деяких нематодозів).

30. Гончаров С. Л., Сорока Н. М., Галат М. В., Дубовий А. І. Спосіб підвищення виживаності метацеркарійв родини Heterophyidae: патент на корисну модель 151326 України МПК (2022.01), A61D 99/00, C12N 1/00, C12N 1/20 (2006.01); заявлено 16.12.2021; опубліковано 06.07.2022; Бюлетень № 27. (Здобувачем запропоновано схему обробки дослідних тварин розчином соляної кислоти та жовчі з метою підвищення діагностичної ефективності за криптоколитильозу).

Методичні рекомендації

31. Гончаров С. Л., Сорока Н. М., Литвиненко О. П. Методичні рекомендації з діагностики та профілактики еустронгілідозу прісноводних риб. К., 2018. 28 с. (Здобувачем на основі власних досліджень запропоновано методичні рекомендації щодо діагностики, ветеринарно-санітарної оцінки, загальних та спеціальних заходів за еустронгілідозу прісноводних риб).

32. Гончаров С. Л., Сорока Н. М., Литвиненко О. П. Методичні рекомендації з діагностики та профілактики криптокотильозу бичкових риб. К., 2018. 29 с. (Здобувачем за результатами власних досліджень запропоновано науково обґрунтовані методи діагностики, заходи боротьби та профілактики криптокотильозу бичкових риб).

Тези наукових доповідей

33. Гончаров С. Л. Епізоотичний стан природних водойм півдня України з криптокотильозу риб родини Gobiidae. XVI Конференція Українського наукового товариства паразитологів, м. Львів, 18–21 вересня 2017 року: тези доповіді. К., 2017. С. 18.

34. Гончаров С. Л. Особливості сезонної динаміки ураження бичкових риб збудником криптокотильозу в лиманних водах та акваторії Чорного моря півдня України. Сучасний рух науки: VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, м. Дніпро, 3–4 жовтня 2019 року: тези доповіді. Дніпро, 2019. Т. 1. С. 419–420.

35. Гончаров С. Л. Експериментальне інвазування лабораторних тварин личинками нематоди *Eustrongylides excisus* (Nematoda: Dioctophymatidae). Молоді вчені у розв'язанні актуальних проблем біології, тваринництва та ветеринарної медицини: XVIII Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених. Львів, 5–6 грудня 2019 року: тези доповіді. Львів, 2019. С. 108.

36. Honcharov S. L. Changes in biochemical homeostasis in the blood of fish of Gobiidae family infected with Heterophyidae trematodes. Dynamics of the development of world science: 4th International Scientific and Practical Conference, Vancouver, Canada, December 18–20, 2019. Vancouver, 2019. P. 41–51.

37. Гончаров С. Л. Поширення нематоди *Eustrongylides excisus* серед хижих риб природних водойм України. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи: збірник наукових праць. Київ – Львів – Бережани – Гомель, 2019. Вип. 4. Т. 1. С. 245–247.

38. Гончаров С. Л. Динаміка інвазування хижих видів риб нематодами *Eustrongylides excisus* Jägerskiöld, 1909 – larvae (Nematoda: Dioctophymatidae) в Дніпро-Бузькому лимані та дельті Дніпра. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи: збірник наукових праць. Київ – Львів – Бережани – Гомель, 2019. Вип. 5. С. 281–284.

39. Гончаров С. Л. Еустронгілідоз хижих видів риб в умовах півдня України. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, м. Переяслав-Хмельницький, 31 січня 2019 року: тези доповіді. Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 43. С. 742–743.

40. Гончаров С. Л. Локалізація личинок нематод родини Dioctophymatidae у тілі риб хижих видів. Implementation of Modern Science into practice: 1st International Scientific and Practical Conference, Varna, Bulgaria, January 12–13, 2020. Varna, 2020. С. 155.

41. Гончаров С. Л. Патогенність *Eustrongylides excisus* (Nematoda: Dioctophymatidae) Jägerskiöld, 1909 – larvae (Nematoda: Dioctophymatidae) за паразитування в організмі різних

представників іхтіофауни. Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів: II Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 27–29 жовтня 2020 року: тези доповіді. К., 2020. С. 139–140.

42. Гончаров С. Л. Залежність зараженості чорноморських бичків метацеркаріями трематод *Cryptokotyle Lühe*, 1899 від віку риб. Results of Modern Scientific Research and Development: III International Scientific and Practical Conference, Madrid, Spain, 29–31 May 2021. Madrid, 2021. P. 24–29.

10. Впровадження наукових досліджень у практику. Результати досліджень використовуються у роботі відділів паразитології та діагностики і боротьби з хворобами риб Миколаївської та Хмельницької регіональних державних лабораторій Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів; науково-паразитологічного відділу Державного науково-дослідного інституту лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи; у навчальному процесі для студентів факультетів ветеринарної медицини закладів вищої освіти України, зокрема Національного університету біоресурсів і природокористування України, Поліського національного університету, Миколаївського національного аграрного університету, Полтавського державного аграрного університету, Одеського державного аграрного університету, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, а також для написання підручників, навчальних посібників, монографій та наукових публікацій.

На основі отриманих результатів, розроблено та впроваджено у практику фахівців ветеринарної медицини методичні рекомендації з діагностики та профілактики еустронгілідозу прісноводних риб та криптокотильозу бичкових риб. Запропоновано спосіб підвищення виживаності личинок нематод *Eustrongylides excisus* при експериментальному інвазуванні лабораторних щурів, спосіб зараження лабораторних щурів личинками нематоди *Eustrongylides excisus* при експериментальному інвазуванні та спосіб підвищення виживаності метацеркаріїв родини Heterophyidae».

11. Апробація результатів дослідження. Основні результати дисертації доповідалися, обговорювалися та отримали позитивну оцінку на наукових конференціях професорсько-викладацького складу, наукових співробітників та аспірантів Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 2017–2019 рр.); XVI Міжнародній науково-практичній конференції професорсько-викладацького складу, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми ветеринарної медицини» (м. Київ, 2017 р.); XVI Конференції Українського наукового товариства паразитологів (м. Львів, 2017 р.); Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 85-річчю заснування кафедри паразитології Харківської державної зооветеринарної академії «Актуальні питання сучасної паразитології, проблеми діагностики, лікування та профілактика» (м. Харків, 2017 р.); Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Актуальні питання діагностики, боротьби та профілактики захворювань риби» (м. Кам'янець-Подільський, м. Хмельницький, 2018 р.); науково-практичному семінарі, присвяченому 100-річчю факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України «Сучасні питання паразитології, тропічних хвороб тварин і людини та освітньо-наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 2019 р.); конференції «Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи» (м. Київ, м. Львів, м. Бережани, м. Гомель, 2019 р.); VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Сучасний рух науки» (м. Дніпро, 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (м. Переяслав-Хмельницький, 2019 р.); XVIII Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «Молоді вчені у розв'язанні актуальних проблем біології, тваринництва та ветеринарної медицини» (м. Львів, 2019 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Dynamics of the Development of World Science» (м. Ванкувер, Канада, 2019 р.); I Міжнародній науково-практичній конференції «Implementation of Modern Science into Practice» (м. Варна, Болгарія, 2020 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів» (м. Київ, 2020 р.); III Міжнародній науково-практичній

конференції «Results of Modern Scientific Research and Development» (м. Мадрид, Іспанія, 2021 р.).

12. Характеристика здобувача, його шлях у науці, ступінь наукової зрілості.

Проведені дослідження й опубліковані наукові праці характеризують С. Л. Гончарова як кваліфікованого фахівця й дослідника. Здобувач володіє методологією наукового дослідження, має наукові знання, ерудицію. Йому притаманне логічне мислення, вміння ставити завдання та пропонувати нестандартні шляхи їх вирішення, виділяти головні та вторинні аспекти.

Гончаров С. Л. є сформованим, кваліфікованим науковцем з глибоким теоретичним та практичним рівнем підготовки, високою ерудицією, що дозволяє віднести його до числа фахівців з наукової спеціальності 16.00.11 «Паразитологія».

Висновок

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, впровадження їх у практику, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях, відповідність роботи вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, наукова рада Науково-дослідного інституту здоров'я тварин факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природо-користування України рекомендує дисертацію Гончарова Сергія Леонідовича на тему: «Гельмінтози промислових риб природних водойм півдня України (епізоотологія та паразито-хазяїнні відносини)» до розгляду у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора ветеринарних наук зі спеціальності 16.00.01 «Паразитологія».

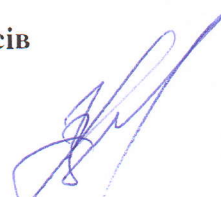
Рецензенти:

**Професор кафедри фармакології,
паразитології та тропічної ветеринарії
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор ветеринарних наук,
професор**

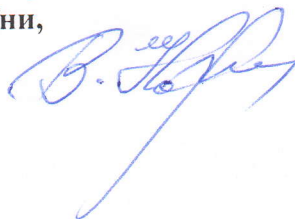
Михайло ПРУС

**Професор кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор ветеринарних наук,
професор, академік НААН**

Валерій УШКАЛОВ

**Професор кафедри біохімії та фізіології
тварин імені академіка М. Ф. Гулого
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор ветеринарних наук,
професор**

Валентин КАРПОВСЬКИЙ